

ЦИВІЛІСТИКА БЕЗ КОРДОНІВ

УДК 341.636

DOI <https://doi.org/10.32837/chc.v0i42.435>

Заліско Оксана Миколаївна,

кандидат юридичних наук,

асистент кафедри цивільного права

Інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7271-6505>

АРБІТРАЖНА УГОДА В СПОРТІ

Постановка проблеми. Бурхливий розвиток спортивних відносин супроводжується низкою конфліктів, які потребують ефективного врегулювання як на національному, так і на міжнародному рівнях. Суб'єкти спортивних відносин здебільшого передають свої спори на вирішення конкретним органам здійснення спортивного правосуддя, а не звертаються до державних судів. Такий підхід пояснюється тим, що суди загальної юрисдикції не пристосовані до ефективного та компетентного розгляду спортивних спорів, про що свідчить тривалість розгляду справ і якість прийнятих рішень.

Фундаментом для функціонування процесуального феномена передання спорів на розгляд незалежній, кваліфікованій та об'єктивній третій особі є арбітражна угода, яка спрямована на врегулювання процедури вирішення майбутніх спорів або тих, що вже існують, і передбачає низку ефективних дій і взаємних обов'язків сторін процесу для забезпечення ефективного та справедливого розгляду спорів між ними [1, с. 7].

Стан дослідження теми. Реалії сьогодення свідчать, що питання правової природи, істотних умов, укладення й дійсності арбітражних угод у спортивній сфері в Україні комплексно не досліджувалися. Водночас окремі аспекти, пов'язані з розумінням сутності спортивних відносин, спортивних спорів, механізму їх урегулювання, відображено в працях О.О. Біляєва, Г.Ю. Бордюгової, Г.М. Гніздовської, Л.І. Заїченко, О.А. Моргунова, В.Н. Платонова, М.О. Ткалича, М.А. Тихонової та інших.

Метою статті є дослідження сутності арбітражної угоди в спорті та її особливостей.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових

результатів. Наявність арбітражної угоди відрізняє арбітраж від судочинства та є головною умовою для будь-якого процесу вирішення спорів поза межами державних судів. Іншими словами, арбітраж залежить від самого існування угоди між сторонами.

Типовий закон Юнсітрал (п. 1 ст. 7) визначає арбітражну угоду як угоду сторін про передачу до арбітражу всіх або певних спорів, які виникли або можуть виникнути між ними у зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того мають вони договірний характер чи ні [2]. Аналогічне визначення міститься й у Законі України «Про міжнародний комерційний арбітраж».

Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж (п. а ч. 2 ст. 1) визначає арбітражну угоду дещо інакше: це арбітражне застереження в письмовій угоді або окрема арбітражна угода, підписана сторонами, або яка міститься в обміні листами, телеграмами чи в повідомленнях телетайпом, а у відносинах між державами, у яких жоден із законів не вимагає письмової форми для арбітражної угоди, будь-яка домовленість, укладена у формі, дозволеній цими законами [3].

Нью-Йоркська конвенція безпосередньо не закріплює поняття арбітражної угоди. Натомість у ній міститься «письмова угода», під якою розуміється угода, за якою сторони зобов'язуються передавати до арбітражу всі або певні спори, що виникли або можуть виникнути між ними у зв'язку з будь-якими конкретними договірними або іншими правовідносинами, об'єкт якої може бути предметом арбітражного розгляду [4]. Далі Конвенція уточнює, що термін «письмова угода»

включає арбітражне застереження в договорі або арбітражну угоду, підписану сторонами, або таку, що міститься в обміні листами або телеграмами. На нашу думку, підхід Нью-Йоркської конвенції є досить вдалим, проте визначення подане, виходячи з форми угоди, обов'язковість якої є спірним питанням у юридичній науці.

Незважаючи на існування легального визначення арбітражної угоди, у науковій літературі тривають спроби розкрити поняття й правову природу арбітражної угоди через виділення тих чи інших ознак. Так, М.М. Мальський під арбітражною угодою розглядає домовленість сторін про передачу спору, який виникнув чи може виникнути між ними в майбутньому, на розгляд до міжнародного комерційного арбітражу з можливістю визначення сторонами кількості й процедури призначення арбітрів, права, що застосовуватиметься, місця арбітражу та інших умов арбітражного розгляду [1, с. 25].

В.В. Комаров звертає увагу, що арбітражна угода спрямована на вирішення арбітражем певного цивільно-правового спору, що виник між сторонами й виключає компетенцію державного суду [5, с. 38]. На цивілістичну природу арбітражної угоди звертає увагу й Р.А. Майданик. Так, науковець визначає арбітражну угоду як особливого роду (*ius generis*) приватноправовий договір – волевиявлення, дію приватно-організаційного типу, спрямовану на реалізацію цивільних правовідносин щодо реалізації громадянського права на захист. Приватноправові відносини, які виникають на підставі арбітражної угоди, безпосередньо не обслуговують майновий оборот, а спрямовані на забезпечення й здійснення вже чинних цивільних правовідносин у рамках основного, матеріально-правового, договору [6, с. 366–367].

Частково погоджується із цивільно-правовою природою арбітражної угоди і Ю.Д. Притика, зазначаючи, що арбітражна угода, з одного боку, є інститутом приватного права, тобто результатом волевиявлення учасників цивільно-правових відносин, і має ознаки цивільно-правового договору, з іншого боку, є підставою для зміни громадського порядку вирішення спорів, що виходить за межі приватноправових відносин і не належить до цивілістики [7, с. 267].

Аналіз наукових позицій дає змогу дійти висновку, що арбітражна угода за своєю правовою природою є змішаним договором, оскільки стосується наявних і майбутніх спорів і визначає процес, згідно з яким ці спори будуть урегульовані.

Спортивний арбітражний суд (далі – CAS) у рішеннях відзначив, що арбітражна угода є угодою, згідно з якою сторони погоджуються, що наявні та/або майбутні спори вирішуються арбітражним судом відповідно до процесуальних положень, таким чином виключаючи компетенцію державних судів. Вирішальним є те, що сторони висловлюють свою волю на передачу спору на вирішення до арбітражного суду, а не до державного [8]. Так, у рішенні Arbitration CAS 2012/A/2688 Persisam Putra Samarinda, Deltras Sidoardjo FC, Pelita Jaya FC, L. & E. v. Football Association of Indonesia (PSSI), award of 12 April 2012 [9] CAS посилається на статтю 62 параграфа 3 статуту ФІФА й указує, що суб'єктам спору забороняється звертатися до звичайних судів. Водночас вони зобов'язані звертатися в незалежний правомірний арбітраж, юридично визначений нормами асоціації чи конфедерації, або в CAS.

У Статуті ГО «Федерація боксу України» (далі – ФБУ) і Положенні про організацію та діяльність Контрольно-дисциплінарної комісії Федерації боксу України також передбачено, що членам, спортсменам, тренерам, спортивним клубам, менеджерам, промоутерам та іншим особам, які працюють або задіяні в системі боксу, не рекомендується переносити свої спори до судів загальної юрисдикції [10; 11].

Згідно зі ст. 29 Дисциплінарних правил Української асоціації футболу (далі – УАФ), для вирішення будь-яких спірних питань і конфліктів, що виникають між суб'єктами футболу в межах дії Статуту або регламентних документів УАФ юридичні особи, клуби, офіційні та посадові особи, тренери, футболісти повинні використовувати виключно внутрішні засоби правового захисту в межах норм статутних і регламентних документів УАФ, а також у Спортивному арбітражному суді як останній інстанції. У випадку подання позовних заяв до судів загальної юрисдикції для вирішення будь-яких спірних питань і конфліктів, що виникають між суб'єктами футболу в межах дії Статуту або регламентних документів УАФ, а також Спортивного арбітражного суду орган зобов'язує заявників відмовитися від позову шляхом подання відповідної заяви до суду загальної юрисдикції, наслідком чого має стати закриття провадження у справі судом загальної юрисдикції, та застосовує дисциплінарні санкції згідно з Дисциплінарними правилами УАФ [12].

Такий підхід пояснюється тим, що в спорті існує власна система органів здійснення спортивного правосуддя, які хоч не є недержавними,

однак є не менш дієвим, а більш компетентним та оперативним способом урегулювання спортивних спорів.

Як зазначалося вище, арбітражна угода може бути самостійною угодою або частиною інших документів (арбітражне застереження). Як арбітражне застереження, так й окрема арбітражна угода мають спільну мету – передати спір, майбутній чи наявний, на вирішення третейському суду. Арбітражне застереження міститься в основному договорі, є однією з умов цього договору, що була погоджена сторонами на стадії розроблення тексту договору та при його підписанні. Окрема арбітражна угода – це домовленість сторін щодо передачі в арбітраж уже наявних спорів, які виникли на основі конкретних правовідносин. Як зазначають А. Редферн і М. Хантер, арбітражні застереження «дивляться в майбутнє», а арбітражні угоди – «у минуле» [13, с. 131]. На думку В.Л. Чубарева, обидві ці форми арбітражних угод зараз розглядаються в міжнародному арбітражному процесі як такі, що мають однакову юридичну силу і спричиняють ідентичні правові наслідки [14, с. 532].

Варто констатувати, що у сфері спорту застосовуються як арбітражне застереження, так й окрема арбітражна угода. Водночас існує дещо інший порядок укладення арбітражної угоди, відмінний від порядку укладення в міжнародному комерційному арбітражі. Так, посилання передати спортивний спір на розгляд до органу спортивного правосуддя може міститися в арбітражному застереженні, прописаному в договорі або регламенті, або в окремо укладеній пізніше арбітражній угоді (арбітражний розгляд у першій інстанції), або в результаті апеляції, поданої на рішення федерації, асоціації або іншого спортивного органу, якщо статут, або регламентні документи таких органів, або окрема угода передбачають можливість подання апеляції (апеляційний арбітражний розгляд).

Отже, арбітражне застереження може бути встановлене різними способами: 1) міститися в актах різних спортивних органів і їх членів; 2) у договорі, наприклад, між посередником і спортсменом, між посередником і клубом; 3) у заявках до спортивних подій (Entry form). Так, відповідно до п. 6 Роз'яснень до ст. 44 Олімпійської Хартії [15], кожен учасник Олімпійських ігор незалежно від його функції повинен дотримуватися заявкового процесу, як це визначено Виконавчим комітетом МОК, включаючи підписання заявки, що містить зобов'язання: (I) дотримуватися

Олімпійської хартії та Всесвітнього антидопінгового кодексу; (II) передавати спори до Спортивного арбітражного суду. Пункт 2 ст. 61 Олімпійської Хартії встановлює, що будь-яке спірне питання, яке виникає з приводу або у зв'язку з Олімпійськими іграми, подається виключно до Спортивного арбітражного суду відповідно до Кодексу CAS. CAS у цьому контексті зазначив, що юрисдикція CAS стосовно спорів, що виникають або пов'язані з Олімпійськими іграми, визначається Олімпійською Хартією, а не правилами різних міжнародних федерацій, які, відтак, не можуть обмежити це [16]. Аналогічними є рішення у справах Arbitration CAS ad hoc Division (O.G. Sydney) 00/015 Mihaela Melinte/International Amateur Athletic Federation (IAAF), award of 29 September 2000 та Arbitration CAS ad hoc Division (OG London) 12/006 Ángel Mullera Rodriguez v. Royal Spanish Athletics Federation (RFEA), Spanish Olympic Committee (COE) & Superior Sports Council (CSD), award of 1 August 2012, де CAS вирішив, що, беручи участь в Олімпійських іграх, федерації визнають арбітражне застереження, яке міститься в Олімпійській Хартії [17; 18].

Арбітражне застереження, як правило, міститься в актах відповідної спортивної організації. Так, у Статуті ГО «Федерація боксу України» і Положенні про організацію та діяльність Контрольно-дисциплінарної комісії Федерації боксу України передбачено, що органом здійснення правосуддя в системі ФБУ є Контрольно-дисциплінарна комісія ФБУ (далі – КДК ФБУ). КДК ФБУ вирішує всі внутрішні конфлікти та спори між ФБУ, її членами, місцевими осередками, спортсменами, тренерами й іншими особами, які задіяні або працюють у боксі, згідно з вимогами законодавства України та регламентних документів AIBA, EUBC і ФБУ.

Відповідно до статуту ГО «Федерація гімнастики України» (далі – ФГУ), органом, що здійснює спортивне правосуддя й застосовує дисциплінарні заходи відповідно до правил і регламентів федерації, є Дисциплінарна комісія та Президія федерації. Зокрема, Дисциплінарна комісія ФГУ створюється з метою розгляду питань порушень членами ФГУ приписів чинного статуту, регламентів, положень і рішень ФГУ, неетичної та неспортивної їхньої поведінки, а також для профілактики недопущення вказаних порушень [19].

Відповідно до Статуту Української асоціації футболу, органами здійснення футбольного правосуддя УАФ є (ст. 49 Статуту УАФ) є:

– Контрольно-дисциплінарний комітет (КДК УАФ) – орган першої інстанції;

– Апеляційний комітет (АК УАФ) – орган другої інстанції.

КДК УАФ здійснює контроль за дотриманням особами, які задіяні або працюють у футболі, законодавства України, статутних і регламентних документів УАФ, а також розглядає питання щодо їх порушень.

До юрисдикції Апеляційного комітету УАФ відноситься розгляд апеляційних скарг на рішення КДК та дисциплінарних органів юридичних осіб.

Окремо потрібно звернути увагу на те, що у сфері футболу є орган, який хоч і не віднесений до органів здійснення футбольного правосуддя, але розглядає спори з широкого спектру питань, – Палата з вирішення спорів УАФ.

Палата з вирішення спорів УАФ (ПВС УАФ) – незалежна, утворена згідно з вимогами ФІФА, інстанція розгляду й вирішення справ або врегулювання спорів і прийняття рішень між суб'єктами футболу. Палата має виключну компетенцію розглядати та вирішувати спори, пов'язані з діяльністю у футболі, а саме: 1) між професіональними клубами та футболістами, а також між професіональними клубами і тренерами, які стосуються питань працевлаштування й контрактних спорів, що виникають із трудових правовідносин; 2) між професіональними клубами з питань виконання трансферних зобов'язань; 3) між професіональними клубами й аматорськими клубами або дитячо-юнацькими спортивними закладами з питань визначення розміру та виплати компенсації за підготовку футболістів і за механізмом солідарності; 4) між клубами та футболістами стосовно всіх контрактних спорів, що виникають із договорів на спортивну підготовку футболіста; 5) спори за участю посередників, як це визначено Регламентом УАФ щодо діяльності посередників.

Дисциплінарні органи юридичних осіб виконують делеговані УАФ функції органів першої інстанції щодо розгляду справ, не пов'язаних із діяльністю в професіональному футболі й не віднесених до виключної компетенції КДК УАФ чи Палати з вирішення спорів УАФ.

Зважаючи на вищевикладене, варто зазначити, що суб'єкти спорту переважно звертаються до відповідних органів спортивних організацій, компетенція яких передбачена статутами (регламентами, положеннями) відповідних спортивних організацій. Зазначені органи іменуються квазі-арбітражними, з огляду на те що сама процедура розгляду схожа на третейський або арбітражний розгляд (наявність арбітражної угоди, досліджуються докази, виноситься рішення тощо), однак

сутнісні характеристики такого вирішення спортивного спору не дають підстав для поширення на них вимог законів України «Про третейські суди» та «Про міжнародний комерційний арбітраж».

Окремо варто звернути увагу на арбітражне застереження, яке міститься майже в усіх статутних і регламентних документах спортивних організацій, оскарження рішень органів здійснення спортивного правосуддя в CAS як останній інстанції. Спортивний арбітражний суд (штаб-квартира в Лозанні (Швейцарія)) розглядає та вирішує спори, що виникають у сфері спорту, шляхом арбітражного розгляду й/або медіації. Основними напрямками діяльності CAS є вирішення переданих на його розгляд спорів у першій інстанції; вирішення спорів за апеляційною процедурою в разі оскарження рішень федерацій, асоціацій або інших спортивних органів, якщо це передбачено їхніми статутами, регламентними документами або спеціальною угодою; вирішення спорів ad hoc, яке здійснюється спеціальною палатою під час Олімпійських ігор та інших великих спортивних заходів; вирішення спорів шляхом медіації.

Потрібно також зауважити, що в Додатку II Кодексу CAS передбачено стандартні статті для тих, хто бажає включити посилання на арбітраж. Так, у статуті спортивної федерації, асоціації або іншого спортивного органу зазначається: «Будь-яке рішення, прийняте ... (назва дисциплінарного трибуналу або аналогічного суду спортивної федерації) може бути оскаржено виключно шляхом апеляції до Спортивного арбітражного суду в Лозанні, Швейцарія, який вирішить спір остаточно відповідно до Кодексу спортивного арбітражу. Строк на подання апеляції становить двадцять один день з моменту отримання оскаржуваного рішення». У разі укладення арбітражної угоди після виникнення спору спочатку йде стислий опис спору, а вже потім зазначається, що спір буде винесено виключно на розгляд Спортивного арбітражного суду в Лозанні, Швейцарія, та остаточно вирішено відповідно до Кодексу спортивного арбітражу. Арбітражне застереження, що має бути включене до Контракту, може виглядати таким чином: «Будь-який спір, що виникає або пов'язаний із цим контрактом, буде винесено виключно на розгляд Спортивного арбітражного суду в Лозанні, Швейцарія, та остаточно вирішено відповідно до Кодексу спортивного арбітражу» [21].

У одному з рішень CAS звернув увагу на те, що для того, щоб арбітражне застереження чи

арбітражна угода були дійсними, вони повинні чітко визначити згоду сторін на арбітраж, обсяг і межу цієї згоди. Далі застереження має охоплювати предмет, щодо якого сторони мають намір звернутися в арбітраж, і має містити визначений метод вирішення спорів, а також виняткові (ексклюзивні) права. У цьому рішенні суд також звернув увагу на те, що стандартне арбітражне застереження змінилося в Кодексі Баскетбольного арбітражного трибуналу (далі – ВАТ) у 2010 році (вступило в силу у 2011 році). Якщо раніше передбачалася можливість оскарження рішень у CAS, то стандартне положення 2011 року визначає ВАТ як останню інстанцію та виключає юрисдикцію CAS [22].

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. З огляду на вищевикладене, арбітражна угода у сфері спорту – це угода сторін про передачу спору, який виник чи може виникнути між ними в майбутньому, на розгляд до органів здійснення спортивного правосуддя, що має наслідком виключення юрисдикції державних судів. Арбітражна угода може бути самостійною угодою або частиною інших документів (арбітражне застереження). Арбітражне застереження може міститися в договорі (укладеному між посередником і спортсменом або між спортсменом і клубом тощо), у статутних і регламентних документах спортивних організацій, заявках на участь у спортивних подіях (Entry form).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мальський М.М. Арбітражна угода: теоретичні та практичні аспекти : монографія. Львів : Літопис, 2013. 374 с.
2. Типовий Закон ЮНСІТРАЛ від 21.06.1985 (зі змінами). URL: http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/arbitration/ml-arb/07-87000_Ebook.pdf.
3. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж від 21.04.1961. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_069.
4. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 року. *Офіційний вісник України*. 2004. № 45. Ст. 3004.
5. Комаров В.В. Международный коммерческий арбитраж. Харьков : Основа, 1995. 301 с.
6. Майданик Р.А. Арбитражное соглашение в международном коммерческом арбитраже: природа, личный статут, цессия. Альманах цивілістики : збірник статей / під ред. Р.А. Майданика. Київ : Алерта, ЦУЛ, 2011. 430 с.
7. Притика Ю.Д. Теоретичні проблеми захисту прав учасників цивільних правовідносин в третейському суді : дис ... докт. юрид. наук. Київ, 2006. 632 с.
8. Arbitration CAS 2012/A/3007 Mini FC Sinara v. Sergey Leonidovich Skorovich, award of 29 November 2013. URL: <http://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/3007.pdf#search=an%20arbitration%20clause>.
9. Arbitration CAS 2012/A/2688 Persisam Putra Samarinda, Deltras Sidoarjo FC, Pelita Jaya FC, L. & E. v. Football Association of Indonesia (PSSI), award of 12 April 2012. URL: .
10. Статут Всеукраїнської громадської організації «Федерація боксу України». URL: https://fbu.org.ua/assets/storage/86/statut_2019.pdf.
11. Положення про організацію та діяльність Контрольно-дисциплінарної комісії Федерації боксу України. URL: <https://fbu.org.ua/assets/storage/88/polozhennya-pro-kdk.pdf>.
12. Дисциплінарні правила УАФ. URL: https://uaf.ua/files/%D0%94%D0%9F_07_2021.pdf/.
13. Redfern A., Hunter M. Law and Practice of International Commercial Arbitration. 4-th ed. London : Sweet and Maxwell, 2004. 659 p.
14. Чубарев В.Л. Міжнародне приватне право : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2006. 608 с.
15. Олімпійська Хартія. URL: file:///D:/Downloads/Olympic_Charter_2_August%202016_UKR.pdf.
16. Arbitration CAS 2008/A/1641 Netherlands Antilles Olympic Committee (NAOC) v. International Association of Athletics Federations (IAAF) & United States Olympic Committee (USOC), award of 6 March 2009. URL: <http://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/1641.pdf>.
17. Arbitration CAS ad hoc Division (O.G. Sydney) 00/015 Mihaela Melinte / International Amateur Athletic Federation (IAAF), award of 29 September 2000. URL: <http://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/OG%2000-015.pdf>.
18. Arbitration CAS ad hoc Division (OG London) 12/006 Ángel Mullera Rodriguez v. Royal Spanish Athletics Federation (RFEA), Spanish Olympic Committee (COE) & Superior Sports Council (CSD), award of 1 August 2012. URL: <http://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/OG%2012-006.pdf>.
19. Статут ГО «Федерація гімнастики України». URL: <http://ukraine-rg.com.ua/wp-content/uploads/2015/02/STATUT-FGU-2013.pdf>.
20. Регламент Палати з вирішення спорів УАФ. URL: [https://uaf.ua/files/biblioteka/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82-2018%20\(style2\).pdf](https://uaf.ua/files/biblioteka/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82-2018%20(style2).pdf).
21. Code of Sports-related Arbitration. URL: http://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Code_2017_FINAL_en.pdf.
22. Arbitration CAS 2013/A/3263 Azovmash Mariupol Basketball Club v. Luca Bechi, award of 14 March 2014. URL: <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/3263.pdf>.

Залізко Оксана Миколаївна **АРБІТРАЖНА УГОДА В СПОРТІ**

Стаття присвячена визначенню сутності арбітражної угоди в спорті. Проаналізовано наукові позиції та міжнародні акти щодо поняття арбітражної угоди. Автором запропоновано власне визначення поняття «арбітражна угода в сфері спорту» – угода сторін про передачу спору, який виник чи може виникнути між ними в майбутньому, на розгляд до органів здійснення спортивного правосуддя, що має наслідком виключення юрисдикції держав-

них судів. Арбітражна угода може бути самостійною угодою або частиною інших документів (арбітражне застереження). Арбітражне застереження може міститися в договорі (укладеному між посередником і спортсменом або між спортсменом і клубом тощо), у статутних і регламентних документах спортивних організацій, заявках на участь у спортивних подіях (Entry form). Обґрунтовується теза, що арбітражна угода, з якої випливає компетенція органів здійснення спортивного правосуддя, відрізняється від арбітражних угод, що є підставами для передачі спорів до міжнародних комерційних арбітражів. Посилання передати спортивний спір на розгляд до органу спортивного правосуддя може міститися в арбітражному застереженні, прописаному в договорі або регламенті, або в окремо укладеній пізніше арбітражній угоді (арбітражний розгляд у першій інстанції), або в результаті апеляції, поданої на рішення федерації, асоціації або іншого спортивного органу, якщо статут, або регламентні документи таких органів, або окрема угода передбачають можливість подання апеляції (апеляційний арбітражний розгляд).

Установлено, що суб'єкти спорту переважно звертаються до відповідних органів спортивних організацій, компетенція яких передбачена статутами (регламентами, положеннями) відповідних спортивних організацій. Такий підхід пояснюється тим, що в спорті існує власна система органів здійснення спортивного правосуддя, які хоч не є недержавними, однак є не менш дієвими, а більш компетентним та оперативним способом урегулювання спортивних спорів.

Зазначено, що майже в усіх статутних і регламентних документах спортивних організацій міститься арбітражне застереження, яке передбачає, що рішення можуть бути оскаржені до CAS як останньої інстанції.

Ключові слова: спортивний арбітраж, арбітражна угода, арбітражне застереження, арбітражна угода в спорті, вирішення спорів.

Zalizko Oksana

ARBITRATION AGREEMENT IN SPORTS

The article is devoted to defining the essence of the arbitration agreement in sports. Scientific positions and international acts on the concept of arbitration agreement was analyzed. Author proposed her own definition of the concept of “arbitration agreement in sports” – an agreement between the parties to submission a dispute that has arisen or may arise between them in the future, for consideration by the sport dispute resolution bodies, which has the effect of excluding the jurisdiction of state courts. The arbitration agreement may be an independent agreement or be part of other documents (arbitration clause). The arbitration clause may be contained in the contract (concluded between the mediator and the athlete or between the athlete and the club, etc.), in the statutory and regulatory documents of sports organizations, applications for participation in sporting events (Entry form). It is argued that the arbitration agreements which the competence of sport dispute resolution bodies is followed diverge arbitration agreements, that are the basis for the submission of disputes to international commercial arbitration.

A reference related to submission of sport disputes for consideration by the sport dispute resolution body may arise out of an arbitration clause contained in a contract or regulations or by reason of a later arbitration agreement (ordinary arbitration proceedings) or may involve an appeal against a decision rendered by a federation, association or sports-related body where the statutes or regulations of such bodies, or a specific agreement provide for an appeal (appeal arbitration proceedings).

It is established that sport stakeholders mainly apply to the relevant bodies of sports organisations, the competence of which is provided by the statutes (regulations,) of the relevant sports organisations. This approach is explained by the fact that in sports sphere has its own system of sport dispute resolution bodies, which are non-government bodies, however are no less effective and more competent and efficient way of resolving sports disputes.

The article states that almost all statutory and regulatory documents of sports organisations contain an arbitration clause, which stipulates that decisions may be appealed to the CAS as a last instance.

Key words: sport arbitration, arbitration agreement, arbitration clause, arbitration agreement in sports, dispute resolution.